

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/159/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123011026
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3123011026.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. decembra 2023 prejednal sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v Žiline, trvale bytom C., D. XXXX/X, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Ružomberok, ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/12/2023 zo dňa 11.10.2023 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného A. B. zamietá, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 35T/153/2015 zo dňa 30.11.2015 bol A. B. odsúdený pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 3 roky. Následne uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 35T/153/2015 zo dňa 01.08.2018 bolo rozhodnuté tak, že sa v tejto skúšobnej dobe neosvedčil, a preto mu bol nariadený výkon podmienene odloženého trestu odňatia slobody so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 22T/103/2016 zo dňa 12.06.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/95/2018 zo dňa 14.03.2019 bol A. B. odsúdený pre prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/12/2023 zo dňa 11.10.2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bol podľa § 415 ods. 1 Tr. por. s použitím § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. zamietnutý návrh odsúdeného o podmienene prepustenie z výkonu vyššie uvedených trestov odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odsúdený sťažnosť, ktorú zahlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení.

V jej písomných dôvodoch uviedol, že v hodnotení ústavu na výkon trestu sa nachádza niekoľko nepravdivých informácií. Uviedol, že jeho denný harmonogram mu nedovoľoval plniť úlohu programu zaobchádzania v časti prípravy vedomostného kvízu alebo besedy, z dôvodu nedostatku času, nakoľko od ranných až do poobedných hodín trávil čas v práci a od poobedných hodín až do podvečerných hodín navštevoval trojročné štúdium na elokovanom pracovisku strednej odbornej školy v učebnom odbore „stolár“. Má za to, že po úspešnom ukončení štúdia má tento druh programu zaobchádzania splnený. Ďalej uviedol, že svoju vinu priznáva a nič nebagatelizuje, avšak trest sa mu zdá vysoký oproti obdobným prípadom. Tiež namietal, že mu bolo vyčítané neabsolvovanie výstupného oddielu, avšak on oň prejavil záujem a tento mu bol odmietnutý z dôvodu nedostatku kapacity. Na viacerých miestach svojej sťažnosti poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Českej republiky a tiež na rozhodnutia ďalších súdov Slovenskej republiky. Poukázal na to, že počas výkonu trestu ústavný

poriadok dodržiaval, pracovné povinnosti tiež, kontakt s rodinou má pravidelný, rodina ho finančne aj psychicky podporuje. Uviedol, že neexistuje žiadne racionálne vysvetlenie ani odôvodnenie stanoviska ústavu na výkon trestu o neodporučení jeho osoby na podmiennečné prepustenie, ktoré považuje za očividne zaujaté voči jeho osobe. Ďalej uviedol, že súd pri svojom rozhodovaní o návrhu o podmiennečné prepustenie nesmie vychádzať a prihliadať na predchádzajúci život odsúdeného. Uviedol tiež to, že v trestnej veci, v ktorej bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák., podala jeho sestra s jeho súhlasom návrh na povolenie obnovy konania, ku ktorému sa aj pripojil. Tento návrh, ktorý bol inak právoplatne zamietnutý, bol odôvodnený tým, že v tejto trestnej veci nebolo nariadené znalecké vyšetrenie jeho duševného stavu. Záverom uviedol, že napadnuté uznesenie je predčasné, neobjektívne, nespravodlivé a nedostatočne odôvodnené. Súd prvého stupňa bez ďalšieho dokazovania a bez vykonania dostupných procesných úkonov len mechanicky a neobjektívne prijal neodporúčiacie stanovisko ústavu na výkon trestu, čoho dôsledkom nie je nič iné len doslovná zaujatosť voči jeho osobe a jeho rodine. Krajskému súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie zrušil a aby vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, pričom napadnuté uznesenie vyhlásil po vykonaní (podľa názoru krajského súdu) potrebného aj dostatočného dokazovania. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z písomného odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. zák.

Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený v prvom rade spĺňal formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaných trestov odňatia slobody, keď v súčte so započítaním vykonal zákonom požadované časti z výmer všetkých uložených trestov odňatia slobody, t.j. viac ako 1/2 (ďalej len „trest odňatia slobody“).

Krajský súd sa tiež stotožnil i s ďalšími závermi súdu prvého stupňa, že u odsúdeného A. B. neboli splnené obidve materiálne podmienky spočívajúce v polepšení sa a očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'ov trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje tiež za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať,

kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

Aj krajský súd upriamuje pozornosť na zistenie, že odsúdený k spáchanej trestnej činnosti zastáva len čiastočne kritický postoj, kedy vinu priznáva, avšak ju bagatelizuje, a taktiež doteraz zjavne ešte neprijal dostatočne zodpovednosť za svoje konanie (vyplýva to okrem iného aj z písomných dôvodov jeho sťažnosti). Krajský súd k tomuto uvádza, že takýto jeho prezentovaný postoj nemôže byť prejavom polepšenia, keď si svoje negatívne konanie a jeho dôsledky ani po vykonaní prevažnej časti uloženého trestu odňatia slobody v plnej miere neuvedomuje (nepripúšťa). Pritom aj zmena nazerania na vlastnú trestnú činnosť je jedným z výrazov polepšenia sa odsúdeného.

Taktiež doterajší výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného možno hodnotiť len ako „priemerný“, nesvedčiaci o jeho polepšení. V hodnotení ústavu na výkon trestu sa totiž okrem iného tiež konštatuje, že u odsúdeného sa vyskytli nedostatky v správaní a vystupovaní (nedostatočne rešpektoval ústavný poriadok a zákon o výkone trestu odňatia slobody, keď sa nechal tetovať, nebol oholený, nedodržiaval režim dňa, nedodržiaval hygienické zásady a poriadok v osobných veciach, prechovával zakázané veci), pričom posledný disciplinárny trest mu bol uložený dňa 21.08.2021. Aj napriek tomu, že aktuálne ústav na výkon trestu už u odsúdeného neeviduje žiadne negatívne poznatky (porušenia ústavného poriadku a zákona o výkone trestu odňatia slobody) a odsúdený nemá ani evidované žiadne disciplinárne tresty (boli medziasom zahladené), je možné konštatovať, že minimálne v období od 15.01.2019 do 21.08.2021 (teda v období viac ako polovice doteraz vykonaného trestu odňatia slobody) nebolo správanie a vystupovanie odsúdeného v súlade s ústavným poriadkom.

Zároveň krajský súd dodáva, že iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy (jeho polepšení), pričom krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by hodnotenie ústavu na výkon trestu v smere vyhodnotenia jeho polepšenia/nepolepšenia akokoľvek spochybňovali.

Na úplný záver k nesplneniu prvej materiálnej podmienky spočívajúcej v polepšení sa krajský súd uvádza, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže dospieť k záveru, že by po podmienечnom prepustení na slobode už viedol riadny život (druhá materiálna podmienka). Inak povedané – ak odsúdený v období viac ako polovice doteraz vykonaného trestu odňatia slobody nevie rešpektovať právne normy vzťahujúce sa na jeho pobyt „za múrmi väznice“ (viesť riadny život „vo väznici“), nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, teda že by existovalo dôvodné očakávanie, že už bude rešpektovať právne normy vzťahujúce sa na jeho pobyt na slobode.

V neprospech odsúdeného „hovoria“ a o záveru o nesplnení aj tejto druhej materiálnej podmienky „napovedajú“ napokon aj zistenia vplynulé z jeho predchádzajúcej súdnej trestnosti, konkrétne že na neho bolo už v minulosti raz pôsobené nepodmienečným trestom odňatia slobody (trestná vec Okresného súdu Žilina pod sp. zn. 28T/151/2011), ktorý vykonal v celosti dňa 08.01.2012. Následne na to bol dvakrát uznaný vinným pre spáchanie trestného činu sprenevery (v poradí druhom prípade – v trestnej veci Okresného súdu Žilina pod sp. zn. 35T/153/2015 mu bol uložený súhrnný trest vo vzťahu k trestu uloženému mu v prvom prípade) a boli mu uložené vždy podmienечné tresty odňatia slobody. Avšak dňa 16.04.2016 sa následne dopustil trestného činu usmrtienia, pre ktorý bol uznaný za vinného (trestná vec Okresného súdu Žilina pod sp. zn. 22T/103/2016), pričom tohto sa dopustil počas plynutia skúšobnej doby v poradí druhého (súhrnného) podmienечného trestu odňatia slobody (!).

Osobu odsúdeného vzhľadom na tieto skutočnosti preto možno charakterizovať ako osobu s výraznými sklonmi k páchaniu trestnej činnosti, pričom je zjavné, že z pohľadu predchádzajúcich odsúdení mal dostatok možností preukázať snahu o vedenie riadneho života a zmenu svojho správania, avšak tieto nevyužil, keď aj po výkone predchádzajúceho trestu odňatia slobody opakovane páchal trestnú činnosť, a to aj v skúšobnej dobe podmienечného odsúdenia, teda ani „dobrodienie zákona“ v podobe (možnosti) uloženia trestu odňatia slobody nespojeného hneď s odňatím jeho osobnej slobody po predchádzajúcom výkone trestu odňatia slobody nevedlo k jeho náprave a vedeniu riadneho života na slobode už bez páchania ďalšej trestnej činnosti.

Krajský súd napokon dodáva, že ústav na výkon trestu vyhodnotil resocializačnú prognózu odsúdeného ako menej priaznivú na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti (s odporúčaním odsúdeného podmiennečne neprepustiť), s ktorými závermi sa krajský súd, vzhľadom na vyššie uvedené, v plnom rozsahu stotožnil. Krajský súd prihliadol i k tomu, že odsúdený aktuálne vykonáva trest odňatia slobody v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Účelom trestu je okrem iného i ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu nariadených trestov odňatia slobody, aby ich preto aj naďalej vykonával.

Preto krajský súd podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť odsúdeného zamietol ako nedôvodnú, keďže odsúdený nespĺňal dve z troch zákonných podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Záverom krajský súd konštatuje, že ak odsúdený A. B. v písomných dôvodoch svojej sťažnosti (čo i len nepriamo) mienil podať i námietku zaujatosti voči samosudcovi súdu prvého stupňa, celkom iste sa táto „námietka“ (podľa obsahu) týkala len procesného postupu súdu prvého stupňa v tomto konaní a zároveň ani nebola vznesená bezodkladne, a preto o nej nekonal (§ 32 ods. 6 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.